

Lezerskrant Academia Literatuurprijs 2014

met

Persbericht

Juryrapport en verslag 2014 door Casper Markesteijn

Verslag van de uitreiking door Tonnie Meinhardt

Voor foto's uitreiking: zie www.academicaliteratuurprijs.nl

onder het kopje Academia Literatuurprijs 2014

Dank aan de inzet van de medewerkers van DordtLiterair, sponsor Academia, NBD/Biblion en de nominatiejury bestaande uit: Anna Luyten, Arjan Peters, Kees Snoek, Fabian Stolk en voorzitter Casper Markesteijn.

PERSBERICHT

19^e editie voor beste Nederlandse literair debuut

3 genomineerden Academica Literatuurprijs 2014 bekend

Hannah van Wieringen, Ineke Riem en Naomi Rebekka Boekwijt; dit jaar geen mannen bij 'de finale' van alweer de 19^e editie van de Academica Literatuurprijs. De genomineerden werden door een vakjury geselecteerd uit ruim 70 Nederlandse en Vlaamse ingezonden fictiedebuten. De lezers kiezen de uiteindelijke winnaar. De uitreiking van de prijs, bestaande uit een bronzen award en cheque van 10.000 euro, vindt plaats op 18 september 2014.

Winnaars afgelopen 3 jaar

- In 2011 won Peter Buwalda met *Bonita Avenue*
- In 2012 won Erik Menkveld (†) met *Het grote zwijgen*
- In 2013 won Shira Keller met haar boek *M*.

De nominaties voor 2014

<u>Auteur</u>	<u>Boek</u>	<u>Uitgeverij</u>
Hannah van Wieringen	<i>De kermis van Gravezuid</i>	De Harmonie
Ineke Riem	<i>Zeven pogingen om een geliefde te wekken</i>	Arbeiderspers
Naomi Rebekka Boekwijt	<i>Pels</i>	Arbeiderspers

Enkele quotes uit de juryrapporten

Over *De kermis van Gravezuid*: "Echt vrolijk is deze kermis niet, wel erg goed."

Over *Zeven pogingen om een geliefde te wekken*: "Dit filosofische sprookje is een ode aan de verbeelding en de droom als redmiddel."

Over *Pels*: "In deze zeven verhalen gedragen mensen zich als dieren: reagerend op instinct."

Vakjury

<u>Jurylid</u>	<u>Functie</u>
Casper Markesteijn (voorzitter)	schrijver, recensent en publicist
Anna Luyten	journaliste, filosofe, literatuur- en theaterwetenschapper
Arjan Peters	recensent en redacteur van <i>de Volkskrant</i>
Kees Snoek	schrijver en hoogleraar Nederlandse Letterkunde en Cultuurgeschiedenis aan de Sorbonne in Parijs
Fabian Stolk	docent/onderzoeker Moderne Nederlandse Letterkunde aan de Universiteit Utrecht

Een selectie uit alle eerdere winnaars

- 1995 Anna Enquist voor haar roman *Het Meesterstuk*
- 1998 Jessica Durlacher voor haar roman *Het Geweten*
- 2000 Erwin Mortier voor zijn roman *Marcel*
- 2002 Joyce Roodnat voor haar roman *'t Is zo weer nacht*
- 2006 Gerbrand Bakker voor zijn roman *Boven is het stil*
- 2007/2008 Marieke van der Pol voor haar roman *Bruidsvlucht*
- 2010 Ellen Heijmerikx voor haar roman *Blinde Wereld*
- 2011 Peter Buwalda voor zijn roman *Bonita Avenue*
- 2012 Erik Menkveld voor zijn roman *Het grote zwijgen*
- 2013 Shira Keller met haar roman *M.*

Verslag van de NOMINATIEJURY van de

ACADEMICA LITERATUURPRIJS 2014

Dit jaar heeft de jury 67 boeken onder ogen gehad, ongeveer veertig minder dan vorig jaar.

Dat zijn cijfers, maar wat zeggen die?

Als dit aantal inzendingen voor de Academica Literatuurprijs 2014 een indicatie is voor de situatie in het boekenvak, dan zou je de conclusie kunnen trekken dat het daar niet goed gaat. Daar lijkt het wel op: er verdwijnen boekwinkels, ketens gaan failliet en maken weer een afgeslankte doorstart, uitgevers fuseren, de verkoop van het papieren boek loopt terug, het e-boek loopt nog niet echt gigahard en er wordt blijkbaar minder gelezen.

Je kan misschien ook concluderen dat er aan de poort strenger geselecteerd wordt en dat uitgevers minder snel overgaan tot het uitgeven van een manuscript. Er verschijnen ook nieuwe uitgevers die jong talent een kans geven of die zich juist richten op het uitgeven van, volgens hen, veelbelovende titels. Superboeken dus. Andere uitgevers bundelen zich en proberen een iTunes voor het boek op de onlinemarkt te starten. Sommige auteurs, als Herman Koch bijvoorbeeld, doen het in Nederland maar ook daarbuiten verrassend goed. Een reeds twintig jaar geleden overleden auteur als John Williams deed het in Nederland met *Stoner* en *Butcher's Crossing* uitzonderlijk. Zijn laatst verschenen roman in Nederland *Augustus* staat momenteel alweer op de derde plaats van de CPNB top-60, na de filmeditie van de Young Adult-roman *Een weeffout in onze sterren* van John Green dat de eerste plaats moet overlaten aan *Powerfood* van Rens Kroes. Nummer 60 overigens is *Het vrolijke voorleesboek van Kikker*.

Hoe is echt de staat van het Nederlandse boek? Gedoemd tot verdwijnen door smartphone, tablet, computer? Maar ook daarop wordt gelezen. De Koninklijke Vereniging van het Boekenvak gaf aan dat in 2013 5,5 % minder boeken verkocht werden dan in 2012, maar dat waren toch altijd nog 41 miljoen exemplaren, inclusief 3,2 % e-boeken.

Absoluut hoopgevend is het dat het marktaandeel van boeken wint ten opzichte van vergelijkbare branches binnen entertainment en vrijetijdsbesteding (cd, dvd, games). Onze debutanten verrichten dus geen Sisyfusarbeid. Ze worden gelezen, ze worden verkocht. En gewaardeerd. Dit jaar telde de longlist geen vijftien nummers, maar negen. Dat had ook te maken met het geringere aantal inzendingen. *Dagen zonder Dulci* van Deniz Kuypers, *Witte vlag* van Emily Kocken, *Vele hemels boven de zevende* van Griet Op de Beeck, *Er gebeurde o.a. niets* van Joubert Pignon, *Woesten* van Kris Van Steenberge en *En een nacht* van Elisabeth Steinz werden door Anna Luyten, Arjan Peters, Kees Snoek,

Fabian Stolk en spreker dezes in ieder geval zó gewaardeerd dat zij op de longlist terecht kwamen, net als *Pels* van Naomi Rebekka Boekwijt, *Zeven pogingen om een geliefde te wekken* van Ineke Riem en *De kermis van Gravezuid* van Hannah van Wieringen, de drie die in het laatste en beslissende juryberaad aan de lezers overgelaten werden om te beoordelen. Drie verhalenbundels, ja. Daar was de jury zich van bewust. Ook van het feit dat een verhalenbundel in de geschiedenis van de prijs nooit won. Dat zou nu veranderen, zoveel was zeker. De lezers hadden de keuze tussen een verhalenbundel, een verhalenbundel en een verhalenbundel. Wel zo eerlijk. Dat verhalenbundels vaak minder gewaardeerd worden dan romans, is bekend.

Ik citeer de lezeres Marjen van de Brink:

‘Algemeen: aanvankelijk was ik teleurgesteld door de keuze van de vakjury. Korte verhalen, geef mij maar een roman. Achteraf vind ik het erg leuk dat deze drie schrijfsters uitgekozen zijn. In de Volkskrant stond deze zomer een artikel over Alice Munro. In de kop “De meesteres van de korte verhalen is een scherp observator van onderhuidse tragedies. In haar verhaal worden geen gebeurtenissen beschreven maar worden zielen blootgelegd”. Dit is voor mij de kern die bij alle drie de genomineerden hoort. De gebeurtenissen in hun verhalen zijn een middel om tot het innerlijk, de zielen van de mensen door te dringen. Dat hebben alle drie de schrijfsters in hun boeken zeer goed gedaan, qua inhoud en schrijfstijl.

Wat andere quotes van lezers over de drie genomineerde boeken:

Over *Pels* van Naomi Rebekka Boekwijt.

- Mooie, kale, heldere taal, waarmee Boekwijt een fantastische donkere sfeer oproept.
- Ik vind de verhalen niet af. Elk verhaal zou zo een roman kunnen worden. Bij geen enkel verhaal is de ‘pels’ eraf. Het blijft oppervlakkig.
- Prachtige stijl die past bij de thematiek.
- Verhalen die zich op het platteland afspelen en waarin mensen figureren die over het algemeen beter met dieren dan met elkaar kunnen opschieten. De verhalen intrigeren o.a. door de eigen enigszins koele schrijfstijl, die goed past bij het karakter van het landschap, al wordt het op een gegeven moment irritant dat er eigenlijk niet zoveel gebeurt en dat je zo weinig over de personages te weten komt. Daardoor blijven de achtergronden van de personages en de gebeurtenissen wel wat raadselachtig. - Verhalen zijn aanzetten, fragmenten, niet uitgewerkt.
- Naargeestig boek. Er worden fantastische beelden opgeroepen. De beeldspraak is subliem. De mens wordt echt als beest neergezet.

- Centraal staat de metafoor van het dier dat een mens is, maar het raakt me niet echt.
- Intense verhalen met ongrijpbare spanning. Heel eigen stem.
- Als je haar verhalen leest, heb je het gevoel wakker te worden na lezing en te denken: was ik in die droom?
- Leve het verhaal en de originele manier van verbeelden! Leuk ten opzichte van de dwang van de roman.
- Sterk, nukkig boekje. Het hopeloze is niet mijn ding. Cynisme is niet de oplossing, maar mooi uitgewerkt.
- Onsamenhangend.
- Voor zo'n jonge schrijfster is dit debuut een grootse inzet. Boeiende verhalen, met verstilde momenten, doordacht en veelbelovend. Met veel interesse gelezen. 'Chapeau', Naomi.
- Zorgvuldige en regelmatige schrijfstijl. Werkt wel in korte verhalen. Dit soort lectuur heeft niet mijn voorkeur. Een roman is prettig om te lezen, daar kan je induiken. Bij korte verhalen krijg je geen tijd om personen goed te leren kennen.
- Veel te uitgebreid ingaan op niet ter zake doende details.
- Ik vind de verhalen niet volledig, alsof ze niet af zijn.
- Fantastische korte afgeronde verhalen.

Over Zeven pogingen om een geliefde te wekken van Ineke Riem

- Rijke taal, origineel, oer-Hollands, sprookjesachtig.
- Veel over gehoord, maar meer van verwacht. Was mij te geconstrueerd.
- Dromerig en aards tegelijk. Een roman over een verstikkend dorp, met opmerkelijke en meestal treurige personages. Opvallend figuur: de inbreker die niets steelt.
- Niet mijn verhaal.
- Spannend, onverwachte verhaalwendingen.
- Modern, humoristisch sprookje. Het verhaal verwijst op subtiele wijze naar bestaande sprookjes, fantasierijk en bloemrijk beschreven. Uitnodigend.
- Mooi boek. Uiteindelijk wordt het wel een beetje ingewikkeld, met al die verwijzingen naar het oude

Egypte en die duikersgebaren, maar het was een verhaal dat me echt iets deed.

- Erg zweverig en langdradig, wel heel mooie geheime liefde, de motor van alles tenslotte.
- Een origineel verhaal, wel vergezocht, het boeide me niet zo.
- Geeft een goede inkijk in een nogal gesloten dorpsgemeenschap.
- Soms triest, maar zo grappig beschreven dat het niet zwaar, somber wordt. Het maakt nieuwsgierig, je wilt er meer van lezen.
- Toegevoegde waarden door 'noten' en aanhalen van andere schrijvers. Sprookjesachtige sfeer.
- De wijze waarop Ineke Riem de 'zonderlinge' dorpingen plaatst tegenover de buitenstaander Lioba vind ik fascinerend.
- Het beste van de drie genomineerde boeken. Leuke inkijkjes in het leven van de dorpingen. De spanning bleef er lang in. Wel had ik meer verwacht van het einde. Dat vond ik geen hoogtepunt en ook niet erg geloofwaardig.
- Ieder nieuw personage lokt je met plezier weer het verhaal in. Klasse!

Over *De kermis van Gravezuid* van Hannah van Wieringen

- Kan mooie zinnen maken, maar mis coherentie.
- Tikje teleurstellend. Er wordt geprobeerd heel wat overhoop te halen, maar de sfeer is niet echt goed getroffen. Taalgebruik nu eens modieus dan weer gewoontjes(spreektaal). Af en toe treedt er een alwetende verteller op, die het quasispannend maakt. De beelden zijn soms te zwaar aangezet en daardoor quasigewichtig, de zinnen soms te gemaakt opgebouwd.
- Boeiend, raadselachtig boek. Prachtige schrijfstijl. Veel wisselend perspectief, dus veel invalshoeken.
- Van sommige dunne boekjes vind ik het jammer dat ze zo dun zijn, maar van deze niet.
- Prachtig mooi taalgebruik en een heel eigen stijl op hoog niveau.
- Suggestief, gevoelig, oneindig verdrietig en toch 'dankjewel' voor alles. Het mongooltje uit het laatste verhaal vergeet ik nooit meer.
- Los-zandverhaaltjes, vooral met veel krachttermen die niets toevoegen en op mij zeer irriterend werken. - Vele keren gelezen en steeds beter beoordeeld.
- Prachtige verhalen die je niet achter elkaar moet lezen. Aangrijpend en zo beeldend dat je er echt tijd

voor nodig hebt. Authentiek.

- Het zijn teveel losse gedachten van allerlei personages. Jammer dat het niet echt bij elkaar komt.
- Pakkende schrijfstijl, leest gemakkelijk. Geheel is te fragmentarisch, te weinig verband en samenhang.
- Moeilijk te volgen verhaal, kon me niet echt boeien. Ook de stijl vond ik niet goed. Teveel tussenzinnen en komma's. Bovendien veel eigengemaakte woorden. Een modern boek dat jonge mensen meer zal aanspreken.
- Al lezend kom je in de sfeer van zo'n klein dorp, met het jaarlijkse hoogtepunt de kermis en de spanning die de activiteiten daaromheen teweegbrengt. Jammer van het hoofdstuk 'op de vos zitten', het haalt het geheel wat naar beneden. Kwam op mij over alsof in dit hoofdstuk het tekort aan vereiste woorden ingehaald moest worden.
- Vaak aandoenlijk. Zinnen mooi gestileerd. Hoewel veel van de situaties niet vrolijk zijn, kom je van tijd tot tijd overal wel wat komische noten tegen.

Namens de nominatiejury

Casper Markesteijn, voorzitter

18 september 2014

OVER DE ACADEMICA LITERATUURPRIJS

De Academica Literatuurprijs is de belangrijkste literaire debuutprijs van Nederland. Een vakjury en een lezersjury zijn samen verantwoordelijk voor de uitslag. De vakjury bestaat uit vijf literair deskundigen uit Nederland en Vlaanderen. Zij selecteert uit alle ingezonden debuten (dit jaar meer dan 100) drie genomineerden. Na deze nominatie bepalen lezers uit Nederland en Vlaanderen wie van de genomineerden de uiteindelijke winnaar wordt. Financieel Adviescentrum Academica wil met de prijs nieuw schrijftalent een kans geven zich verder te ontwikkelen.

Verslag uitreiking Academica Literatuurprijs op 18 september 2014

door: Tonnie Meinhardt

De negentiende editie van de Academica Literatuurprijs vond, evenals vorig jaar, plaats in het gezellige en intieme Diligentia Theater in Den Haag. Abdelkader Benali, Oscar Kocken en juryvoorzitter Casper Markesteijn presenteerden de avond en brachten de genomineerde auteurs Naomi Rebekka Boekwijt en Ineke Riem voor het voetlicht. Helaas moest Hannah van Wieringen wegens ziekte verstek laten gaan.

Oscar Kocken opende de avond op zijn geheel eigen wijze: geestig en innemend. Evenals vorig jaar begon hij met de vraag aan het publiek, wie van hen de drie genomineerde boeken gelezen had. Het merendeel van de voorste rijen bleek dat te hebben gedaan. Daarachter werden echter weinig vingers opgestoken, enigszins gênant. Het publiek bestond voor een groot deel uit relaties van Academica, niet per se lezers dus. Maar wie weet werden zij door deze avond wel aangespoord om nu wel één of meerdere nominaties te gaan lezen.

In september 2013 reikte Erik Menkveld, in 2012 winnaar met "Het grote zwijgen", de Academica Literatuurprijs uit aan Shira Keller, die dit jaar het stokje van hem overnam. Helaas overleed hij in maart j.l. heel onverwacht. Oscar en Casper herdachten hem.

Evenals vorig jaar werden drie prachtige korte filmpjes vertoond over de genomineerde schrijfsters: uitstekende, karakteristieke impressies van hun achtergrond en motivatie om te schrijven. Na deze kennismaking met de auteurs stelde Oscar Ineke Riem en Naomi Rebekka Boekwijt voor aan het publiek.

Na de pauze, opgevrolijkt door de band "Oh boy", werden de twee aanwezige auteurs geïnterviewd door Abdelkader Benali. Naomi Rebekka Boekwijt maakte het hem niet gemakkelijk. Ze vond het moeilijk om iets te vertellen over het schrijfproces en haar verhouding tot taal. Zij ziet, in tegenstelling tot Abdelkader, taal niet als instrument. Haar boeken gaan vooral over eenzaamheid. Zij ziet niet zoveel verschil tussen dieren en mensen. Abdelkader en Naomi zaten duidelijk niet op dezelfde golflengte, wat af en toe wel komisch werkte.

Ineke Riem was heel wat toegankelijker. Zij gaf aan, dat de personen in haar verhalen eigenlijk een soort afsplitsingen van haarzelf zijn, maar dan wat uitvergroot, wat een zekere lichtheid aan haar verhalen geeft.

Daarna gaf Casper Markesteijn het resultaat van de jurybesprekingen en beoordelingen weer. Hij wees daarbij onder andere op het positieve feit, dat er nog steeds veel boeken gelezen en gewaardeerd worden. Er waren voor deze debutantenprijs weliswaar minder inzendingen dan vorige jaren- de longlist was ook korter- maar de nominaties mochten er wezen. Dit keer alleen vrouwelijke auteurs en ook alleen verhalenbundels. "Wel zo eerlijk", vond hij. Ter illustratie citeerde hij een jurylid, die deze boeken als volgt typeerde: "De gebeurtenissen in hun verhalen zijn een middel om tot het innerlijk, de zielen van de mensen door te dringen".

Vervolgens gaf hij een samenvatting van enkele opmerkelijke quotes, zowel positieve als negatieve beoordelingen van de boeken. De spanning steeg, want hierna zou de winnares bekend gemaakt worden. Shira Keller was volgens eigen zeggen heel wat relaxter dan vorig jaar, toen ze zelf stond te wachten op de bekendmaking; ze kon zich goed voorstellen hoe Naomi en Ineke zich nu voelden. Na opening van de grote envelop bleek de afwezige Hannah van Wieringen gewonnen te hebben! Redactrice van Uitgeverij De Harmonie Janneke Steinz nam de prijs voor haar in ontvangst: een bronzen award en een cheque van 10.000 euro. Ze betreurde het uiteraard zeer, dat Hannah hier zelf niet bij aanwezig kon zijn.

De negentiende editie van de uitreiking van de Academica Literatuurprijs werd afgesloten met een gezellige after-party.